

Handlingsplan for et godt læringsmiljø

OS SKOLE

HALDEN KOMMUNE

2023

Innholdsfortegnelse

Handlingsplan for et godt læringsmiljø	1
Formålet med dokumentet.....	3
Forebygging og holdningsskapende arbeid.....	5
Pedagogisk plattform.....	5
Pedagogisk analysemodell	5
Læringsmiljø	6
Standarder på Os	7
Sosial kompetanse	8
5 dimensjoner i sosial kompetanse:.....	8
Faste aktiviteter som bidrar til økt sosial kompetanse og et godt læringsmiljø	8
Mobbing	9
System for avdekking av krenkelser	10
Opplæringsloven § 9 A-4.	10
Rutine § 9A-2. Retten til et trygt og godt skolemiljø.....	11
Elevens rett til å bli hørt og hensynet til elevens beste	13

Formålet med dokumentet

Handlingsplan for godt læringsmiljø danner grunnlaget for skolens arbeid mot mobbing og for arbeidet med sosial kompetanse. Planen tar utgangspunkt i Overordnet del av læreplanen og beskriver hvordan vi arbeider med den delen som ikke er fagrelatert.

Handlingsplan for et godt læringsmiljø beskriver hva vi gjør når krenkelser eller mobbing blir avdekket. Planen beskriver også hva skolen gjør for å forebygge at krenkelser forekommer.

Dokumentet skal bidra til å forebygge og opprettholde et godt læringsmiljø.

Opplæringsloven Kapittel 9a omhandler elevenes skolemiljø.

Opplæringslova § 9 A-2. Retten til eit trygt og godt skolemiljø

Alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, trivsel og læring.

Halden Kommune har nulltoleranse for mobbing, hvilket innebærer et særskilt fokus på dette området. Kommunens felles ordensregler danner utgangspunktet for revidering og utarbeidelse av handlingsplanen mot mobbing.

Os skole gjennomfører elevundersøkelsen hvert år. Denne gir oss et innblikk i elevenes læringsmiljø. Hvert semester gjennomfører vi en undersøkelse, Klasse-trivsel. Denne gir oss, via bruk av bl.a. sosiogram, et godt bilde av de sosiale systemene i klassene. Den gir oss også et tydelig bilde av hvilke elever som er mest sårbare. Ved behov tar vi i bruk INNBLIKK. Dette er en enda mer utdypende undersøkelse.

I utviklingsarbeidet bruker Os skole teori og metode hentet fra LP-modellen (Nordahl). LP står for Læringsmiljø og Pedagogisk analyse. Vi samarbeider tett med PPT i dette arbeidet. Vi har høyt fokus på læringsmiljø, klasseledelse og felles standarder på skolen.

Skolen er gitt klare målsettinger og oppgaver som gjelder elevenes personlige og sosiale utvikling. I Fagfornyelsen (LK20) heter det at «opplæringen skal danne hele mennesket og gi

hver og en mulighet til å utvikle sine evner» (Overordnet del). Vi skal arbeide med å utvikle elevenes sosiale ferdigheter, og det påpekes spesifikt at skolen ikke bare skal dreie seg om fag. Skolen skal ikke bare se til at elevene får skolefaglige kunnskaper, men også bidra til at elevene utvikler seg sosialt og personlig. På skolen skal elevene utvikle sosiale ferdigheter som samarbeid, selvkontroll, ansvar og empati for andre. Dette er forebyggende arbeid for å sikre et godt læringsmiljø.

Planen er revidert oktober 2023

Forebygging og holdningsskapende arbeid

Pedagogisk plattform

Skolens pedagogiske plattform beskriver skolens verdisyn, elevsyn og læringssyn.

Skolens verdier: raushet, glede, mestring og mangfold

Skolens visjon: Sammen om kunnskap og vennskap i et lærende miljø.

Skolens verdigrunnlag: På Os skole opplever du raushet, glede, mestring og mangfold

Skolens elevsyn: Den som blir sett på som en ressurs blir en ressurs

Skolens læringssyn: Læring skjer gjennom aktivitet og utforsking

Vi har fokus på kontinuerlig, langvarig og systematisk arbeid med elevenes skolemiljø.

Vi arbeider for at skolen, elevene og foresatte samarbeider om det forebyggende og holdningsskapende arbeidet som bidrar til et godt læringsmiljø.

Vi har fokus på at tydelig ledelse er en forutsetning for å forebygge, avdekke og håndtere krenkende ord og handlinger.

Vi legger vekt på at alle ansatte ved skolen har en handlingsplikt til å gripe inn, undersøke, og varsle dersom de får kunnskap eller mistanke om at en elev blir utsatt for krenkende atferd.

Pedagogisk analysemodell

Dette er en modell utviklet av Thomas Nordahl, for å analysere pedagogiske utfordringer vi kan møte på i skolen. Modellen er en systematisk måte å analysere utfordringer på, for så å komme fram til hensiktsmessige tiltak i den pedagogiske praksis.

Den er utviklet ut fra forskningsbasert kunnskap, og den er prøvd ut og evaluert med gode resultater når det gjelder elevenes faglige og sosiale læringsutbytte.

Modellen setter først og fremst fokus på de faktorene i læringsmiljøet og undervisningen som har en positiv effekt på elevens læring.

Læringsmiljø

Et godt læringsmiljø fremmer helse, trivsel og en positiv sosial utvikling. Gode læringsmiljø bidrar til dannelse og fremmer den faglige læringen. Læringsmiljø der elevene ikke opplever mobbing, utestenging, rasisme, vold og diskriminering, vil bidra til en god sosial og faglig utvikling for elevene. Det vil også gi mulighet for en positiv identitetsdannelse.

Faktorer som forskning viser har vesentlig betydning for læringsmiljøet:

Positivt samarbeid mellom hjem og skole

Framsnakking

Læreren som leder

Relasjonen mellom elev og lærer

Relasjoner mellom elever

Bruk av regler på skolen

Mobbing

Forventninger til elevene

Tydlig skoleledelse

Standarder på Os

Hva	Dato	Ansvar
De voksne er på plass i god tid.	Hver dag	Alle
Lærer søker øyekontakt/smil og hilser på elevene.	Ved første møte	Alle
Vi er høflige. Vi viser hverandre respekt.	Alltid	Alle
Lesekvarten, alle leser 15 min.	Oppstart hver morgen	Alle
Elevene vet hva de skal lære, hva som må til for å lære og hvordan de lærer	Hver time	Alle
Læringsfremmende støtte til elevene	Hver time	Alle
Mobiler samles inn ved skolestart. Leveres tilbake ved skoleslutt.	Hver dag	Alle
Språk og omgangstone preges av raushet og glede.	Alltid	Alle
Klassেমøter om miljøet i klassen og på skolen	1 gang pr uke	Kontaktlærer/elevene
Felles foreldremøter	September	Rektor/FAU/kontaktlærer
Klasseforeldremøter	September Mars	Kontaktlærer og klassekontakt
Elevsamtaler og utviklingssamtaler	Sept-Okt. April-Mai	Kontaktlærer

Sosial kompetanse

Sosial kompetanse omtales ofte som ferdigheter, kunnskap og holdninger for å mestre sosiale miljøer, etablere og vedlikeholde relasjoner. I arbeid med sosial kompetanse tar vi utgangspunkt i fem grunnleggende dimensjoner (Gresham og Elliott, 1990).

5 dimensjoner i sosial kompetanse:

- Elevens evne til å vise empati for andres følelser og synspunkter
- Samarbeid med andre, hjelpe og være gjensidig avhengig av hverandre
- Selvhvedelse gjennom å be andre om hjelp og kunne stå for noe selv
- Selvkontroll ved å tilpasse seg og ta hensyn, vente på tur, eller å si ifra uten å bli sint
- Ansvarlighet ved å utføre oppgaver og vise respekt for eiendeler og arbeid.

Faste aktiviteter som bidrar til økt sosial kompetanse og et godt læringsmiljø

Hva	Dato	Ansvar
Sosiale mål.	To mål hver uke.	Kontaktlærer/elevrådet/lærer/rektor
Trivselsledere organiserer pauseaktiviteter.	To ganger i uken.	Elevrådslærer/elevrådet
Aktive voksne	Hvert friminutt.	Alle
Elevråd. Diskuterer saker som elevene er opptatt av, og som bidrar til demokratisk og deltagelse og elevmedvirkning i skolemiljøet.	Hver 3.-4. uke.	Elevrådslærer/ elevrådet/rektor
Fellessamling. Aktiviteter som bygger rundt målene våre.	Cirka en gang pr måned.	Kontaktlærer/lærer

Mobbing

Noen definisjoner:

Definisjonene er hentet fra Utdanningsdirektoratet.

Mobbing:

Innebærer at en eller flere elever sier eller gjør vonde og ubehagelig ting mot en annen elev. Ved mobbing skjer dette gjentatte ganger, og den som blir utsatt, har vanskelig for å forsvare seg. Gjentatt erting på en ubehagelig og sårende måte er også mobbing.

Utestenging:

Betyr at noen så godt som alltid blir holdt utenfor en gruppe eller klasse.

Vold:

Innebærer at noen bruker fysisk makt for å skade andre.

Rasisme:

Innebærer at noen blir forskjellsbehandlet eller plaget, for eksempel fordi de har en annen hudfarge eller snakker et annet språk.

Diskriminering:

Betyr at en person blir dårligere behandlet eller trakassert, for eksempel på grunn av kjønn, funksjonsevne, tro, hudfarge eller opprinnelse.

Annen uønsket atferd:

Er atferd som bryter med skolens og kommunens ordensreglement.

System for avdekking av krenkelser

Hva	Dato	Ansvar
Elevundersøkelsen 5.-7.trinn.	1 gang pr år (Udir).	Kontaktlærer 5.-7- trinn Rektor
Analyse av elevundersøkelsen.	Straks etter resultatene foreligger.	Rektor, sosiallærer Kontaktlærer/lærer
Undersøkelse av læringsmiljøet.	September Mars	Kontaktlærer alle trinn
Analyserer og oppfølging av undersøkelsen.	September Mars	Kontaktlærer/lærer/rektor Alle trinn
Observasjon av samspillet mellom elevene.	Hver dag	Kontaktlærer/lærer/rektor Alle trinn
Innblikk for å gå dypere inn i sakene.	Ved behov	Rektor/sosiallærer

Opplæringsloven § 9 A-4.

Aktivitetsplikt for å sikre at elevar har eit trygt og godt psykososialt skolemiljø.

Alle som arbeider på skolen, skal følgje med på om elevane har eit trygt og godt skolemiljø, og gripe inn mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering dersom det er mogleg.

Alle som arbeider på skolen, skal varsle rektor dersom dei får mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø. Rektor skal varsle skoleeigaren i alvorlege tilfelle. Ved mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, skal skolen snarast undersøkje saka.

Når ein elev seier at skolemiljøet ikkje er trygt og godt, skal skolen så langt det finst eigna tiltak sørge for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø. Det same gjeld når ei undersøking viser at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø.

Skolen skal sørge for at involverte elevar blir høyrde. Kva som er best for elevane, skal vere eit grunnleggjande omsyn i skolen sitt arbeid.

Skolen skal lage ein skriftleg plan når det skal gjerast tiltak i ei sak. I planen skal det stå

- a) kva problem tiltaka skal løyse

- b) kva tiltak skolen har planlagt
- c) når tiltaka skal gjennomførast
- d) kven som er ansvarleg for gjennomføringa av tiltaka
- e) når tiltaka skal evaluerast.

Skolens aktivitetsplikt er delt i fem handlingsplikter. Alle som arbeider på skolen har plikt til å *følge med, gripe inn og varsle* hvis de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Skolen har plikt til å *undersøke og sette inn egnede tiltak* som sørger for at eleven får et trygt og godt skolemiljø.

Rutine § 9A-2. Retten til et trygt og godt skolemiljø.

	Hva	Ansvar
1	Plikten til å følge med. Alle som arbeider på Os skole, skal følge med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø. Dette innebærer en plikt for den enkelte til å være årvåken og aktivt observere hvordan elevene agerer hver for seg og seg imellom. Plikten forutsetter for eksempel inspeksjonsordninger, tilsyn i garderober og lav terskel for å bry seg med hva elevene driver med. Skolen har en plikt til å følge ekstra godt med på elever som er særskilt sårbare.	Alle
2	Plikten til å gripe inn. Alle som arbeider på Os skole skal gripe inn mot krenkelses som utfrysningssituasjoner, mobbing, vold, diskriminering og trakassering dersom det er mulig. Plikten til å gripe inn er knyttet til krenkelses den ansatte selv er vitne til og som fortsatt pågår. Plikten begrenser seg til inngrep som er mulige for den ansatte å gjennomføre, både av hensyn til elevene og seg selv.	Alle
3	Plikten til å varsle. Alle som arbeider på Os skole, skal varsle rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Terskelen for hva som vekker mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har det trygt og godt, skal være lav. Mistanke om at en elev ikke har det trygt og godt kan basere seg på observasjoner av elevene, tilbakemelding i undersøkelser eller kartlegginger, beskjeder fra foreldre eller medelever, aktivitet i sosiale medier mv. De voksne på skolen må være bevisste på	Alle

	<p>at barn og unge viser sin utrygghet, frustrasjon og mistriivsel på ulike måter og med ulike uttrykksformer. Både utadvendt, innadvendt, aggressiv eller passiv, grenseløs eller avvisende fikk mistanke eller kjennskap til krenkelsen(e).</p> <p><i>Varsling til skoleeier i alvorlige tilfeller.</i> Når rektor blir varslet om at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, må rektor vurdere om han eller hun skal varsle skoleeier om saken. Skoleeier skal varsles i «alvorlige tilfeller». Alvorlige tilfeller kan f.eks. være saker hvor krenkelsene er særlig voldelige eller integritetskrenkende på andre måter, saker hvor skolens ledelse ikke har klart å løse saken over noe tid, eller saker med grove trusler via sosiale media.</p>	
4	<p>Plikten til å undersøke. Ved mistanke om, eller kjennskap til, at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, skal skolen snarest undersøke saken. Undersøkelser ved mistanke eller kjennskap til krenkelser fra noen som arbeider på Os skole, skal settes i verk straks. Undersøkelsene må ha som formål å få fram fakta om en situasjon, bakgrunnen for elevens opplevelse og hvilke forhold i elevens omgivelser som påvirker hvordan eleven opplever skolemiljøet.</p>	Kontaktlærer/andre på trinnet
5	<p>Plikten til å sette inn egnede tiltak. Når en elev sier at skolemiljøet ikke er trygt og godt, skal skolen så langt det finnes egnede tiltak sørge for at eleven får et trygt og godt skolemiljø. Det samme gjelder når en undersøkelse viser at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Skolen skal lage en skriftlig plan når det skal iverksettes tiltak i en sak (aktivitetsplan). Ved mistanke eller kjennskap til krenkelser fra ansatte, skal tiltak settes i verk straks. Plikten til å sette inn egnende tiltak må tolkes utvidende, til også å omfatte en plikt til å følge opp tiltakene, evaluere virkningene og eventuelt legge til eller endre tiltak dersom det er nødvendig.</p> <p><i>Minstekrav til aktivitetsplan</i> En aktivitetsplan skal inneholde minimum fem punkter; hvilket problem tiltakene skal løse, hvilke tiltak skolen har planlagt, når tiltakene skal gjennomføres, hvem som har ansvar for å gjennomføre tiltakene og når tiltakene skal evalueres.</p> <p>Utdyping av aktivitetsplikten og rundskriv om Skolemiljø Udir 3-2017 finner dere på Utdanningsdirektoratets hjemmesider Udir.no og hyperkobling: https://www.udir.no/laring-og-trivsel/skolemiljo/aktivitetsplikt/ https://www.udir.no/regelverkstolkninger/opplaring/Laringsmiljo/skolemiljo-udir-3-2017/</p>	Kontaktlærer/rektor/ sosiallærer Elev og foresatte

6	Dokumentere	Kontaktlærer/andre på trinnet
7	Evaluering av aktivitetsplan seinest etter 4 uker.	Kontaktlærer/rektor/ sosiallærer Elev og foresatte

Elevers rett til å bli hørt og hensynet til elevens beste

I alle saker som gjelder barn, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn, jf. FNs barnekonvensjon artikkel 3 nr. 1. Etter barnekonvensjonen artikkel 12 nr. 1 skal alle barn som er i stand til å danne seg egne synspunkter gis rett til å uttrykke disse i forhold som vedrører barnet. Barnets synspunkter skal tillegges behørig vekt i samsvar med dets alder og modenhet. Eleven har for øvrig en rett til å bli hørt, ikke en plikt. Eleven har rett til å velge å la seg høre gjennom andre. Det følger også direkte av § 9 A-4 femte ledd at skolen skal sørge for at elever som er involvert i saken høres. Videre står det at hva som er til det beste for elevene, skal være et grunnleggende hensyn i skolen sitt arbeid.

Vurdering av barnets beste i arbeidet med skolemiljøsaker og Veileder om barnekonvensjonen finner dere på Utdanningsdirektoratets hjemmesider Udir.no og hyperkobling:

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/skolemiljo/tiltak-skolemiljo/skolemiljotiltak-vurdering-avelevens-beste/>

<https://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/skole-og-opplaring/Slik-ivaretar-du-barnekonvensjonen-isaksbehandlingen/>.

§ 9 A-5. Skjerpa aktivitetsplikt dersom ein som arbeider på skolen, krenkjer ein elev

Dersom ein som arbeider på skolen, får mistanke om eller kjennskap til at ein annan som arbeider på skolen, utset ein elev for krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering, skal vedkommande straks varsle rektor. Rektor skal varsle skoleeigaren. Dersom det er ein i leiinga ved skolen som står bak krenkinga, skal skoleeigaren varslast direkte av den som fekk mistanke om eller kjennskap til krenkinga. Undersøking og tiltak etter § 9 A-4 tredje og fjerde ledd skal setjast i verk straks.